

UTAF, utav ell. utåv, prep. Sammansatt af *Ut* och *Af*. Liktydigt med prep. *Af*, i alla dess bemärkelser, utom i adelsnamn (man kan ej säga: *utaf Sillén, utaf Wannqvist*), samt i några få ordasätt, t. ex.: *Komma af sig, Blifva af med något* (ej gerna: *komma utaf sig, blifva utaf med något*), m. fl. — Deremot brukas ensamt *Utaf* (ej *af*) i vissa lägre svordomsuttryck, hvilka antyda något superlativt, t. ex.: *Utaf fan, u. djefveln, u. tusan, u. hin. Det gick u. fan. Ful u. sjelfva hin.* — *Utaf* brukas för öfrigt mera i talspråket, *af* deremot mera i skriftspråket.

Anm. Uttalas i allmänhet: *utav*, t. ex.: *Gjord u. sten; ett hus u. trä; blifva träffad u. en pil.* När *Utaf* slår absolut, uttalas det: *utåv*, t. ex.: *Käppen är u.; det vet jag ej u.; slå u. på priset; hugga, skära u.*, o. s. v.

UTAGERA, utajera, v. a. 1. Spela till slut (ett skådespel, en roll); utföra till slut (en sak, en rättgång, o. s. v.). — *Utagerande*, n. 4.

UTAN, ütann, prep. Betecknar frånvaro, brist. *U. pengar, u. vänner. Det är u. intresse. U. dröjsmål. U. uppehör. Vara u., icke hafva, t. ex.: Vara u. kläder. Han är ej u. förstånd,* har temmeligen godt f. *U. tvifvel, helt visst. U. någons vetskap,* utan att någon vet det. *U. dröjsmål,* utan att dröja. *U. vidare,* utan att göra vidare invändningar. (Absolut) *Blifva u.,* ej få något med. *Jag blef ej heller u.,* jag fick också litet med. *Han är ej heller u.,* han har också litet med, är delaktig af det samma. *Han är väl icke u.?* han har väl något? *Det är icke u.,* saknar ej grund, är ej att förneka. *Det är ej u.,* att jag blef rädd, jag blef allt litet rädd. — *Syn.* Förutan. — *Adv.* Se *Utantill* och *Utanför*. *U. och innan.* Bildar i denna mening åtskilliga sammansättningar, såsom: *Utandås, Utanskrist, m. fl. — Konj.* 1) Utmärker motsatsen af hvad i en föregående sats blifvit sagdt. *Hans makt har ej astagit, u. snarare tillagit. Det är icke jag, u. han. Han är icke rik, u. tvärtom fattig. Jag är icke blott utan penningar, u. äfven utan kreditt. U. ock,* men äfven, t. ex.: *Man har ej allenast hört dem, u. ock sett dem.* — *Syn.* Men. — 2) Om icke. *Ingen u. han har gjort det, ingen annan än han. Det synes ej u. om nällerna,* endast om n. *Han tog ingenting u. hvad honom tillkom.* — *U. att, konj.* Inleder nekande sats. *U. att vela ett ord derom,* okunnig derom. *U. att det är nödigt. U. att inberäkna,* då man likväl icke inberäknar... Motsvarar ofta: Så vida icke, med mindre att. *Han gör det icke, u. att ni talar med honom. Han kan ej gå ut, u. att ni är med. Han kan aldrig gå ut, u. att få snufva.*

Anm. *Utan* är sammansatt af partikeln *Ut* och gamla artikeln *An* ell. *En*, hvilken hade samma betydelse som nu *Utan*.

UTANBRÄDE, n. 4. Yttre bräde.

UTANDAS, v. d. 1. Med andedrägten utsända ell. uppgifva. *U. en elak lukt. U. sin sista suck.* — Äfv. *Andas ut.* — *Utandande*, n. 4. o. *Utandning*, f. 2.

UTANDE, ütannde, adv. (pop. o. fam.) I högsta grad, öfvermåttan. *U. väl. U. grann.*

UTANDÖRR, f. 2. Yttre dörr.

UTANEFTER, ütannåft'r, prep. o. adv. Ut- efter yttre sidan af något.

UTANFÖNSTER, n. 5. Yttre fönster.

UTANFÖR, ütannfö'r, prep. Framför yttre

sidan af något. *U. porten, dörren, fönstret. U. staden.* — *Syn.* Utom. — *Utanför* ell. *Utanföre*, adv. *Du får stå u.*

UTANLEXA, f. 1. Lexa, som bör inläsas utantill. *Läsa u-xor.*

UTANLOCK, n. 5. Yttre lock.

UTANLÅS, ütannlås, n. 5. Se *Hänglås*.

UTANLÄSNING, f. 2. Inlärande ell. uppläsning utantill.

UTANOM, ütannåmm, adv. Se *Utomkring*.

UTANORDNA, v. a. 1. Anordna utbetalning af en summa.

UTANPÅ, ütannpå, prep. o. adv. På utsidan af något. *U. tygel, rocken. U. svart och in- nantill hvit. Huset är vackert u.*

UTANSKRIFT, f. 3. 1) Hvad som är skrifvet på yttre sidan af ett föremål, isynnerhet på bref, paket o. s. v., för att utmärka, till hvilken de skola sändas. *Brefvets u. är till herr N. N. Ett bref med hans u. till N. N.,* med utanskrift af honom till N. N. — *Syn.* Adress. — 2) (fig. fam.) Det yttre, utvertes. *Döma efter u-en. Man ser på u-en, hvad han går för,* hans yttre, utseende förfäder, hurudan karl han är.

UTANTILL, ütanntill, adv. 1) På yttre sidan. *Förgylld innan- och utantill.* — *Syn.* Utanpå. — 2) *Läsa, predika u.,* ur minnet, efter öfverläsning. *Läsa sig något u.,* så att man kan uppläsa det ur minnet. I samma mening säges äfven *Kunna u.*

UTANVERK, n. 5. Utanför en fästning anlagdt försvarsverk, hvars ändamål är att i det längsta afhålla fienden ifrån att nalkas den samma.

UTANVIND, m. 2. Vind, som kommer ifrån hafvet.

UTANVÄGG, f. 2. Yttre vägg.

UTARBETA, ütarrbéta, v. a. 1. 1) Genom långvarigt arbete utföra något, som fordrar möda och sorgfällighet, jente konstskicklighet eller kunskaper. *U. en språklära.* — 2) (mål.) Lägga sista hand vid en tafla. — *U. sig.* v. r. Se *Arbeta ut sig.* — *U-d,* part. pass. o. adj. 2. *Väl u. tafla.* Betyder äfv.: Som arbetat ut sig, utsläpad. *En u. dagakarl.* — *Utarbetande*, n. 4. o. *Utarbetning*, f. 2.

UTARBETE, ütarrbete, n. 4. Arbete utomhus.

UTARMA, v. a. 1. Göra utfattig, bringa till tiggerstafven. — *Utarmande*, n. 4. o. *Utarmin- ning*, f. 2.

UTARRENDERA, v. a. 1. Lemna på arrende. *U. ett hemman.* — Äfv. *Arrendera ut.* — *Ut- arrendering*, f. 2.

UTBAKA, v. a. 1. Genom bakning förvandla till bröd. *Tre marker mjöl kunna u-s till fyra marker bröd.*

UTBASÅ, v. a. 1. (fam.) Genom basning utdrifva. *U. elakheten ur en pojke.* — *U-d,* part. pass. Se *Utpiskad*.

UTBASUNA, v. a. 1. Göra kunnigt för hela världen; för alla beprisa. *U. ens beröm, för- tjenster.* — *Syn.* Se *Berömma.* — Äfv. *Basuna ut.* — *Utbasunande*, n. 4.

UTBEDJA SIG, v. r. 2. (böjes som *Bedja*) Bedja om något såsom en ynnest. *U. sig ett samtal. Jag u-der mig den ynnesten, att... ell. såsom en ynnest, att...*

UTBEGÄRA, v. a. 2. Begära att utbe- komma.

UTBEKOMMA, v. a. 3. (böjes som *Komma*) Bekomma (af, ifrån ell. ur). *U. sin lön,* be- komma den af någon eller ur en kassa. — *Ut- bekommande*, n. 4.